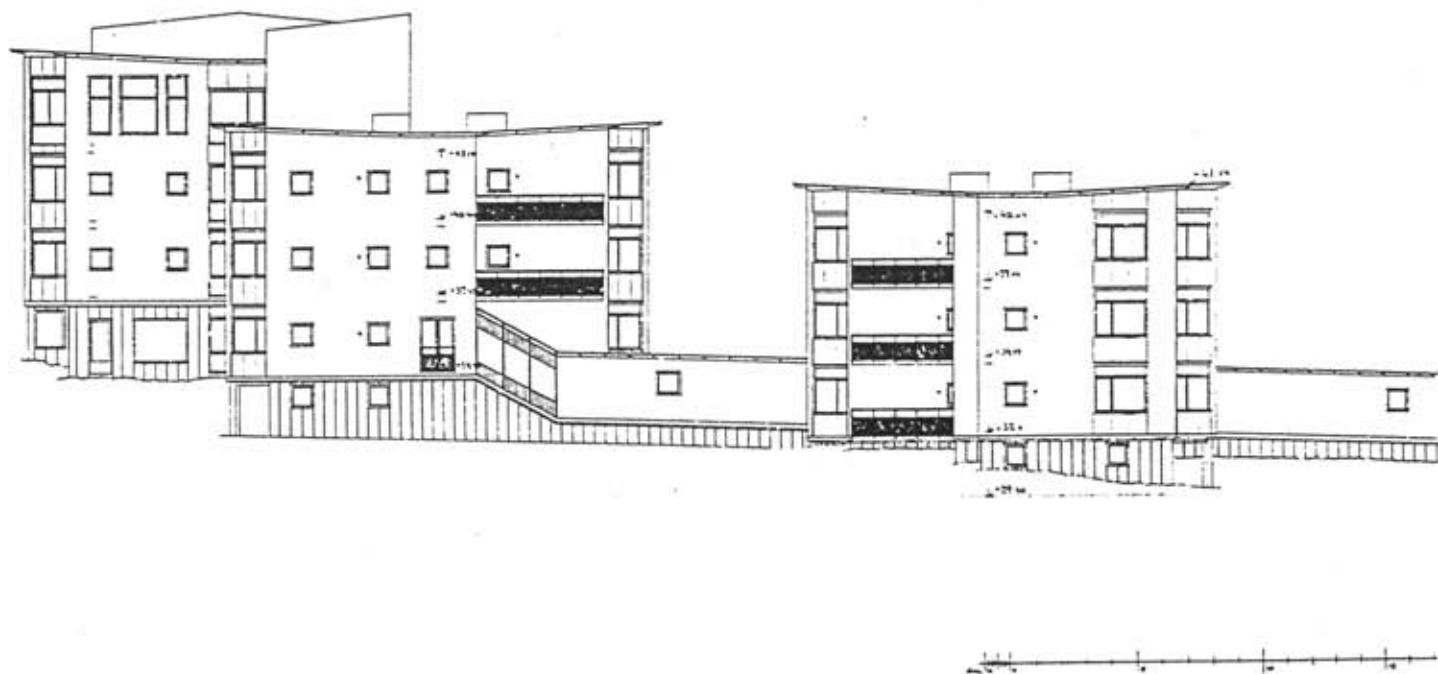

Tombolan 4, Lyckovägen 9

Elfvinggården i Alvik

En byggnadsinventering från Stockholms stadsmuseum 1996

Tombolan 4, Lyckovägen 9
Elfvinggården i Alvik
Byggnadsinventering

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning
2. Kortfattad historik
3. Byggnadsbeskrivning - exteriör
4. Byggnadsbeskrivning - interiör
5. Rumsbeskrivning (se siffermarkerade ritningsbilagor)

- 1 Entré, trapphus och korridor
- 2 Sällskapsrum och kapprum
- 3 Matsal och storkök
- 4 Lägenhet i hus 3 (ett rum, sovalkov och kokvrå)
- 5 Lägenhet i hus 9 (ett rum, sovalkov och kokvrå)
- 6 Lägenhet i hus 9 (två rum, matplats och kokvrå)

6. Litteratur och källor

7 Bilagor

- Plan. Hus 1,2,3 bottenvåning.
- Plan. Hus 1,2,3 vån 3 trp.
- Plan. Hus 1,2,3 vån 2 trp.
- Plan. Hus 8,9 vån 1 och 2 trp.
- Fasader. Nybyggnad hus 1,2,4,5,6,7.
- Fasader mot öster. Förändrat utförande.
- Fasader mot väster. Hus 1,2,3.
- Slutbesiktning. Tekniskt utförande.
- Fotografier

Inför upprustningen av Elfvinggården i Alvik 1996 har Stockholms stadsmuseum under december 1996 genomfört en inventering av fastigheten. Tre dagar har avsatts för arbetet. Inventeringen innehåller en kortfattad historik, byggnadsbeskrivning, ritningar och fotografier. Fotografierna 1996 är tagna av Ingrid Johansson Wilken.

Stockholm den 7 januari 1997

Mari Ferring
antikvarie

2. Kortfattad historik

Elfvinggården påbörjades i augusti 1939 och stod färdig 1 oktober 1940¹. För ritningarna svarade arkitekter Sven Backström och Leif Reinius, byggmästare var Olle Engqvist. Anläggningen kunde uppföras med hjälp av medel som Gunborg Elfving i sitt testamente donerat till ”Systrarna Elfvings stiftelse”. I testamentet föreskrevs att en del av den efterlämnade förmögenheten skulle användas till att ”anordna åt mindre bemedlade bildade kvinnor, som en väsentlig del av sitt liv bott i Stockholm, mot billig hyra uthyra goda bostäder om ett eller två rum”². Hyresgästen skulle i sitt boende så långt möjligt vara ”fri från tryckande band”³.

Kvarteret Smaragden på Kungsholmen i Stockholm, kallat ”Kvinnornas hus”, ritades, liksom Elfvinggården något år senare, av Backström & Reinius. Olle Engqvist var även här byggmästare i projektet. Med ”Kvinnornas hus” uppdagades i slutet av 1930-talet det stora bostadsbehovet hos en speciell kategori, nämligen de självförsörjande kvinnorna som pensionerats eller ensamstående kvinnor som av andra skäl inte arbetade längre. ”Elfvingsska stiftelsen” förfogade över medel avsett just för sådan bebyggelse.

Elfvinggården erbjöd förutom boendet en väl utvecklad service, bl a i form av restaurang inom anläggningen som serverade både lunch och middag, butiker och tillgång till sjukvård genom en anställd sjuksköterska.

2. Byggnadsbeskrivning - exteriör

Tomten i Alvik har ett vackert läge med utsikt över vatnet. Elfvinggården är lagd i relativt kuperad terräng. Byggnaderna i två till tre våningar är grupperade på höjder runt om en centralgård. Runt gården löper en inbyggd arkad som förenar samtliga nio hus i anläggningen. Rummen i lägenheterna har en oregelbunden form för att ge bättre ljusförhållanden och insynsskydd.

Grunden är gjuten i betong. Fasadmurarna är av gult fasadtegel. Yttertaket är belagt med takpapp kantat med kopparplåt. Bröstvärnen under de större fönstertyperna är klädda med en rödfärgad lockpanel. Matsalen är belägen på tredje våningen i hus 2 omgärdad av en stor altan med vinkelformer lik fasaden i övrigt. Altanerna har tidstypiska målade metallräcken.

¹ Engqvist s 1ff

² Ur Gunborg Elfvings testamente

³ Ibid

4. Byggnadsbeskrivning - interiör

Komplexets grundelement är små lägenheter om ett rum och kokvrå, ca 34 kvm stora⁴. Från början fanns 235 sådana lägenheter, alla med sovlov, kokvrå och badrum. Vid de fria husgavlarna inrättades ursprungligen 36 stycken dubletter. Varje lägenhet har ett fönster mot söder eller väst. Planlösningen med fönsterplacering och ett vinklat hörn gör lägenheterna ljusa och skyddade från insyn.

Komplexet rymde från början även bostad för en portvakt och en ”föreståndarinna”, fem ”betjäningsrum” samt affärer. Husets källare har utrymmen för bl a pannrum, verkstad och förrådsutrymmen till varje lägenhet.

Entrén vid Lyckovägen leder in i en rymlig entréhall och vidare till den inbyggda arkadens korridorer. Gångarna gör det möjligt att inom huset besöka både hyresgäster och anläggningens gemensamma utrymmen. I entrén finns två hissar och trappor upp till matsal och sällskapsrum. Inredningen, framför allt i sällskapsrummet, är tidstypisk med möbler från byggnadstiden.

5. Rumsbeskrivning (se siffermarkerade ritningar)

1 Vindfang, entréhall, trapphus och korridor

Rum 1a Vindfang

Golv: Rött golvtegel

Sockel: Omålat trä

Väggar: Omålad furupanel, gult tegel

Tak: Putsat, slätmålat i vitt

Dörrar: Sekundär glasad entrédörr i eloxerad plåt, mellandörr i omålad furu

Fönster: Entrén med etsat glas dekorerat med stiliserade blommor och växtslingor. ”EE” i etsat monogram på stjärnbakgrund i glasen på var sida om mellandörren.

Övrigt: Receptionsdisk med skjutbart glas mellan entréhall och angränsande utrymme för vaktmästare.

⁴ Engqvist s 3f

Rum 1b Entréhall

Golv: Gula linoleumplattor

Sockel: Omålad träsockel

Väggar: Putsade och slätmålade i en svagt ljusgul kulör

Tak: Putsat och slätmålat i en ljus kulör

Dörrar: Glasade mellandörrar i furu

Fönster: Sex stora enlufts, tvåglasfönster i ekramar. Ej öppningsbara

Övrigt: En pelare i elliptisk form, halvkolonner mellan fönstren

Rum 1c Korridor mellan hus 3 och 1-2

Golv: Blå sekundär linoleummatta

Sockel: Omålad träsockel med smal mattlist

Väggar: Gult tegel. Slätmålade blågröna pilastrar

Tak: Slätmålad puts

Dörrar: Glasade omålade furufanerdörrar

Fönster: Stora treglasfönster längs hela korridorens ena sida. Omålade furuposter och ramar.

Övrigt: Sex ljusblå kantiga pelare. Ursprunglig armatur i vitt, matt glas. Låga radiatorer för vattenburen varme.

Rum 1d Trapphus med hiss

Golv: Gula linoleumplattor, i trappan vit cementmosaik

Sockel: vitmålad träsockel i vilplanen

Väggar: Putsade och slätmålade i vitt. På vilplanen glasade väggar mot bostadskorridorerna. Hissvägg mot trapphuset av rotting. Hissen klädd invändigt med kvistfri slät furufaner.

Tak: Slätmålad vit puts. I trappan formgjuten betong.

Dörrar: Glasade mellandörrar av omålad furu.

Fönster: På varje vilplan fönster med fyra luster, två vertikala poster och en förskjuten mittpost. Övre luft med ogenomsiktligt glas med strukturerad yta. Två inåtgående luster med espanjoletter.

Övrigt: Fritt trapplopp med tidstypiska näträcken med ledstång av lackat, ljus trä. I hörnet av det översta vilplanet ett ursprungligt postskåp med panel av furu, liknande karosseripanel. Ursprunglig armatur av vitt mattglas.

2 Sällskapsrum och kapprum

Rum 2a Kapprum

Golv: Gula linoleumplattor

Sockel: blågråmålad träsockel

Väggar: gröna slätmålade putsväggar

Tak: vitmålad puts

Dörrar: Glasdörrar av furu. Två furufanerade toalettdörrar. En sekundär balkongdörr vid utgången till takaltanen.

Fönster: Tre stycken tvåluftsfönster med vertikal mittpost. Espanjoletter. Ogenomsiktligt glas i den nedre luften.

Övrigt: Ursprunglig och tidstypisk kapphylla av ek.

Rum 2b Sällskapsrum - "klubbrum"

- Golv: Linoleummatta
- Sockel: Omålad, mörk träsockel
- Väggar: Ljust grågröna, slätmålade på puts
- Tak: vit slätmålad puts
- Dörrar: Två glasade omålade furudörrar med ogenomsiktligt, strukturerat glas
- Fönster: Tre fönsterpartier med fyra lufter, förskjuten mittpost och två vertikala poster. Enkelt låsvred. Ett fönsterparti med tre tvåluftsfönster med vertikala poster. Espanjoletter i de nedre lufterna.
- Övrigt: Fönsterbrädor av marmor. Öppen spis. Unik möblering i tidstypisk stil.

3 Matsal och storkök

Rum 3a Matsal

- Golv: Gula linoleumplattor
- Sockel: Blågråmålad träsockel
- Väggar: Gula (fond- och entrévägg) och gröna, putsade och slätmålade. Fastsprutad bröstningslist av omålad furu.
- Tak: gråmålat med synliga, gråmålade strängbetongbalkar
- Dörrar: I fonden mot köket två klädda, grå serveringsdörrar
- Fönster: Stora, höga fönster med två vertikala poster och tre fönsterlufter. Mellanfönstret med espanjolett. Nedre luften armerad med metallnät. Övre luften med ogenomsiktligt glas.
- Övrigt:

Rum 3b Storkök

Golv: Plastmassa i mosaikimitation

Sockel: se golv

Väggar: delvis kakelklädda 12 varv från golvet, i övrigt slätmålade. Två helt inglasade, mindre utrymmen (ogenomsiktligt glas i träramar).

Tak: Större im- och rökkåpor i taket av ogenomsiktligt glas i träramar. Slätt vitmålat tak.

Dörrar: Ut mot matsalen två klädda serveringsdörrar med liten, trädörr med fönsterglugg. En igensatt dörr och en furufanerad mot skafferietrymme.

Fönster: Varierande. 3 trelufts, vissa med hakar i original. En balkongdörr.

Övrigt: Original skåpsinredning med marmorskiva, låd- och förvaringssystem.

4 Lägenhet i hus 9 (Ett rum, sovalkov och kokvrå).

Rum 4a Entré

Golv: brun linoleummatta (enligt uppgift i original)

Sockel: vitmålad träsökel

Väggar: vit slätmålad puts

Tak: putsat, slätmålat vitt

Dörrar: Slät entrédörr fanerad med kvistren furu.

Fönster: ej fönster

Övrigt: Skåp och garderobsinredning av vitmålad furu. Hatthylla av ek.

Rum 4b Vardagsrum

Golv: brun linoleummatta

Sockel: vitmålad träsockel

Väggar: ljus mönstrad tapet

Tak: vitt slätmålat

Dörrar: endast träfodrade dörröppningar, ej dörrblad

Fönster: En vertikal post och en förskjuten mittpost. Övre tvåglasfönster med ogenomsiktligt glas med strukturerad yta. Två inåtgående tvåglasfönster med espanjoletter.

Övrigt: Fönsterbräda i marmor. Ursprunglig radiator för vattenburen varme.

Rum 4c Kokvrå

Golv: brun linoleummatta

Sockel: vitmålad träsockel

Väggar: gula slätmålade. Ett varv vitt kakel över diskbänk och spisplats

Tak: gult slätmålat

Dörrar: skjutdörr i omålad kvistren furufaner. Foder av omålad furu.

Fönster: ej fönster

Övrigt: skåpsinredning av trä och lackerade, björkfanerade luckor med teakhandtag. Hakanordning i original. Sekundärt (enligt uppgift) skåp med skjutdörrar. Ursprunglig diskbänk i rostfritt stål.

Rum 4d Sovalkov (lik vardagsrum)

Golv: brun linoleummatta

Sockel: vitmålad träsockel

Väggar: tapet

Tak: vitt slätmålat

Dörrar: Mot vardagsrummet en fodrad dörröppning utan dörrblad

Fönster: Litet enlufts, inåtgående tvåglasfönster med ett enkelt fönsterhaklås i original.

Övrigt: Fönsterbräda av marmor. Radiator för vattenburen varme. Svart väggteléfono i bakelit samt tryckknapp (enligt uppgift för att tillkalla sköterska)

Rum 4e Badrum

Golv: ljus mosaikliknande med blå inläggning.

Sockel: se golv

Väggar: slätmålade med rundat hörn

Tak: slätmålat

Dörrar: fanerad med kvistren furu, handtag av metall och gulvit bakelitplast

Fönster: ej fönster

Övrigt: Vitemaljerat sittbadkar på fyra fötter. Vitemaljerat handfat och toalettstol. Rostfri vattenkran med sekundära plastvred för både kar och handfat. Synligt rostfritt värmerör med metallvred i original.

5 Lägenhet i hus 3 (ett rum, sovalkov och kokvrå)

I huvudsak helt lik lägenhet 4.

6 Lägenhet i hus 9 (Två rum, matplats och kokvrå). 3 trp.

Rum 6a Hall

Golv: Plastmatta i parkettimitation

Sockel: Vit enkel träsockel

Väggar: Tapet

Tak: Slätfärgat puts

Dörrar: Entrédörr i fanerad kvistren furu

Fönster: Litet enluftsfönster med espanjolett.

Övrigt: Skåpsinredning i original. Sekundär hatthylla.

Rum 6b Matplats

Golv: Plastmatta i parkettimitation

Sockel: Vit enkel träsockel

Väggar: Tapet

Tak: Slätfärgat puts

Dörrar: Skjutdörr mot vardagsrum fanerad med omålade, kvistren furu

Fönster: Enlufts fönster med espanjolett.

Övrigt: Fönsterbänk av marmor

Rum 6c Badrum

- Golv: Ljus mosaikliknande med blå inläggning.
- Sockel: Se golv
- Väggar: Slätmålade
- Tak: Slätmålat
- Dörrar: fanerad med kvistren furu.
- Fönster: ej fönster
- Övrigt: Vitemaljerat sittbadkar på fyra fötter. Vitemaljerat handfat och toalettstol. Rostfri vattenkran.. Synligt rostfritt värmerör med metallvred i original.

Rum 6d Vardagsrum

- Golv: plastmatta i parkettimitation
- Sockel: vit enkel träsockel
- Väggar: tapet
- Tak: slätmålad puts
- Dörrar: fanerad med kvistren furu
- Fönster: En vertikal post och en förskjuten mittpost. Övre tvåglasfönster med ogenomsiktligt glas med strukturerad yta. Två inåtgående tvåglasfönster med espanjoletter.
- Övrigt: Fönsterbräda av marmor.

Rum 6e Sovrum

Golv: plastmatta i parkettimitation

Sockel: vit enkel träsöckel

Väggar: tapet

Tak: slätmålad puts

Dörrar: fanerad med kvistren furu

Fönster: Fönster med enkelt vred

Övrigt:

Rum 6f Kokvrå

Golv: plastmatta i parkettimitation

Sockel: vit enkel träsöckel

Väggar: slätmålad puts

Tak: slätmålad puts

Dörrar: fanerad med kvistren furu

Fönster: Enluftsfönster. Espanjolett.

Övrigt: Fönsterbräda i marmor. Sekundär köksinredning.

Rum 6g Korridor utanför badrum

Golv: plastmatta i parkettimitation

Sockel: vit enkel träsockel

Väggar: tapet

Tak: slätfärgad puts

Dörrar: fanerad med kvistren furu

Fönster: ej fönster

Övrigt: Skåpsinredning i målad furu

5. Litteratur och källor

Otryckta källor

Eva Rudberg. Föredrag i Elfvinggården inför ombyggnaden. 961112.

”Systrarna Elfvings stiftelse”. Skriftligt anförande av Ingeborg Herlitz vid 25-årsjubileet den 24 oktober 1965.

Avskrift av Gunborg Elfvings testamente nedskrivet 18/12 1918.

Tryckta källor

Engqvist, Olle: Elfvinggården.

Arkitektur 1982, temanummer om Backström och Reinius.

PROTOKOLL & REGISTRERING		S 96 - 0614
Fotograf	Ingrid Johansson Wilken	Fotodatum 96/11/09
Huvuduppgifter	Tombolan 4	Eltvinggården
	Arvit	
		3947
		1

120	135	120	135
0	Entréhall 1b.	19	Entréhall 1b
1		20	mot vindfång 1a
2		21	
3		22	
4	Entréhall 1b	23	Lägenhet i hus 9
5		24	2tr.
6		25	Pentry 4c
7	Entréhall 1b	26	
8		27	-----"
9		28	
10	Entréhall 1b	29	Pentry 4c mot
11		30	hall 4a
12		31	
13	Trapphall 1d	32	Badrum 4e
14		33	
15		34	
16	Förbindelsgång 1c	35	Rum 4b
17		36	
18		37	
Byrå	Kontonr B 552000.000	Handläggare	Projekt
FRAMK ☒	KK ..... / .... st	Beställare <i>JW</i>	Datum
KK lev	Ovrigt		

72. Rund.
1932
BYGGMÄSTARE OLLE ENGVIST

TELEFON Stockholm 4-25000
HUSOMHÅLLSKRANSEN

TELEGRAMM 15 januari 1941.

Stockholms Stads Byggnadsanstalt.
Bäckebolsgatan,
Stockholm.

1941-1-15

Härmed får jag yrkessätt antikla om slutbesiktning
av nybyggandet & testen sätta i kr. Tobolans vid Alvik.

Stockholms östra
Byggnadsanstalt
Alvik

Jag bedragas, var till byggnadshanden meddelat tillstånd
den 15 nov 1939 med bifall till förra rättegången den 6
december samma år. Att vid verkställa besiktning, i närviken av
bostadsområdet befanns fallborrade utan ennen omfär-
ning än att klädes med frassforts ifrån och kråka i rusken i sas-
tasi med kall vinterlek. Bostadsområdet har med undantag
huvud intresset och saknade ytterde.

Over det sändes förhållandeget här Systrarna Elfrids Stif-
telser därifter avgivit ytterde, varvid bifogats istog beträffande

slutbesiktning

25. Januari 1941
B. N. E. M.

Tekniska uppgifter ang. byggnadsarbetet.

- Nr 4 / M. Tomblan D. Nr. 502 Rund
Adress: Alvik Byggnads av: Bestadsbyggnad för enskild
Byggnadsförvaltning: Systematiskt Siffrings Siffror
Arbete: Sven Backström & Leif Brattus
Byggnadskontaktor: Civilingenjör K.G. Rosén
Vidare o. verkställande: Ingenjör Eli Runefelt
Grundläggning, etc. av Byggnadsstyrelse Olle Engkvist
Byggnadsstyrelse, etc. av Byggnadsstyrelse Olle Engkvist
Adr. Adr.: Ingenjör E. Nilsson Ann. Adr.: —
1. Arbetsdeltagande: Berg 1 dagar
2. Grundläggning: Murar och palare på berg
3. Arbetet i grundläggning: —
3 a) Stommas alla, anordning: Sländade vägar av tegel, bjurtag ut-
bildade som korssvärda belämningsplattor.
4. Yttre mur: 1-lådiga fasader
5. Fönsteröppningar: Tyvärlunda lägre höjdskiljande vägar av l-tegel, bjurtag ut-
bildade som korssvärda belämningsplattor
6. Dörrar: —
7. vindörrar: firman ej.
8. Förgårdsgång: av träd
9. Golv i kök/bolighus/boliger etc.: utkaliad cement
10. Byggtag över källaren: Korssvärda belämningsplattor
11. • Attmonier: —
12. Övriga mottakningsplatser: Tunn betongplatta uppburare av uppåtstående betongplattor
14. Åtbörs nöme och närmestolering: Altanerna är isolerade med gatubeton och
med membranisolering.

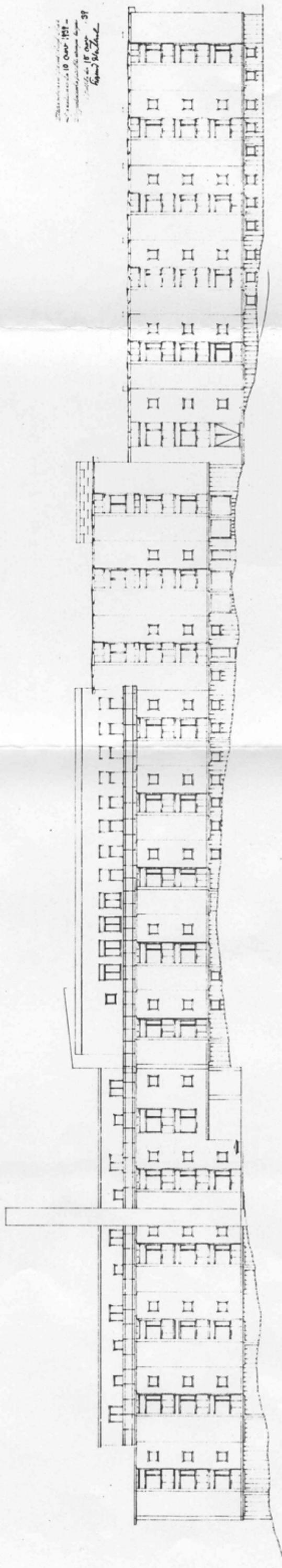
15. Trupphastenslöt: Cementcement på gjutna betongkupper
B. N. E. M.

16. Baklagsgängor: Glasullmatta + överbenton
17. Skräddargängor: Glasullmatta + överbenton
18. Skräddargängor, djup: 7 cm slaggplattor
19. Vent-system: Inblåsning av friskluft i korridoren. 34 litr/min
20. Hör. & dörr. för pölar till vent-system: Fink. köken finns ej dörra förövar
diameter 15 x 20 cm. Pöln. badrum eternitplipor med tisens-
sion 15 x 15 cm
21. Isolering av badrumspöl: Resonat
22. Isolering för puttsättning: Glasullmatta i bjällslagat, som upptakes
påt veggarna.
23. Arbetar för attmonier: Kolatag i erforderlig utsträckning
24. Arbetar mot erövra: —
25. Arbetar, bestyrkning m. m.
Söderby: —
Märning: —
Anförtning: —
Börs om sluttande: —
26. Övriga snyggheter och anslutningar:

Stockholm den 2 februari
G. Engkvist
Byggnadsstyrelse.

Smittla L:

SYSTRANA ELPVINGS STIFTELSE
ALVIK
HUS 1, 2, 3
FÅNAD MOT VÄSTER
Väderövägen 23-27
Dag Rasmussen
ritat och ritad

1

2

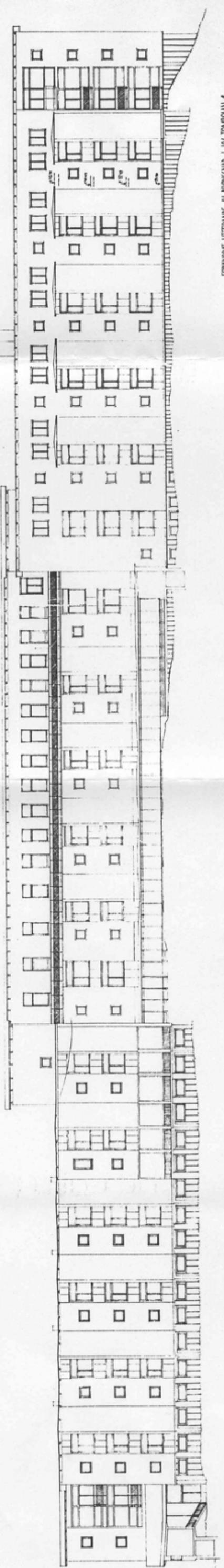
3

25

1000
500500
250

49
Litteratur
verkningar
meddelande om bok
Göteborgs universitet

572
Perry

TORONDA UTTORNAD AV NORSKAN I V. TÖRSJÖN 4,

ANVÄND SISTANIANS EFTERSVNDS SITTESE

TRAP. MOT ÖSTER

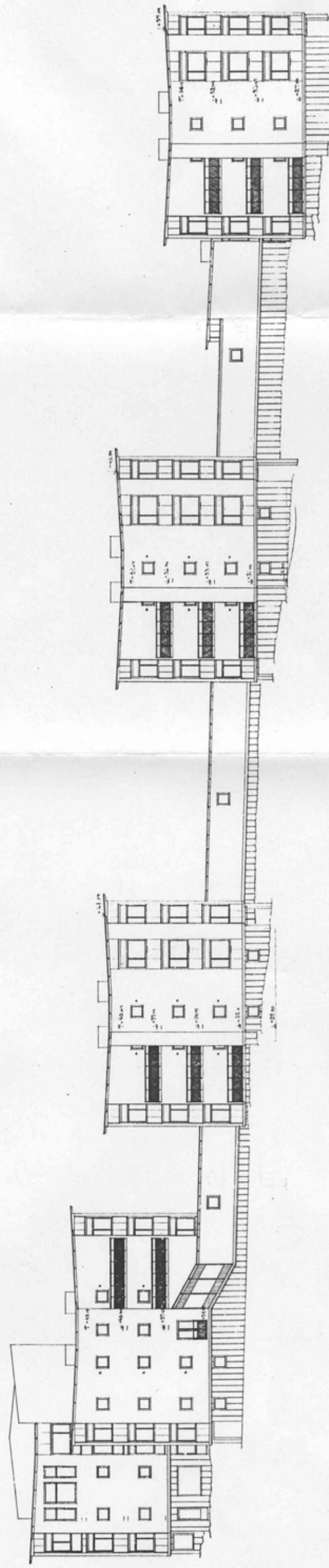
INSTITUTIONEN FÖR INGENJÖRER

INSTITUTIONEN FÖR INGENJÖRER

27

Nr 57220
1959

10 dec 1959
Date & 15 dec 1959
Hand Skizze

NYBYGGNADE Å V. TÖRNBLAD Å FÖR
SYSTRARNA ELPVINGS STIFTELSE
1.2.4.5.6.7
ALVIK
Skrift. 1959
Bakstens & KERAMIK AB
Lundby Fabriker Göteborg

7 6

5

4

1

2

30 X

N 382 Qmd
1939

24

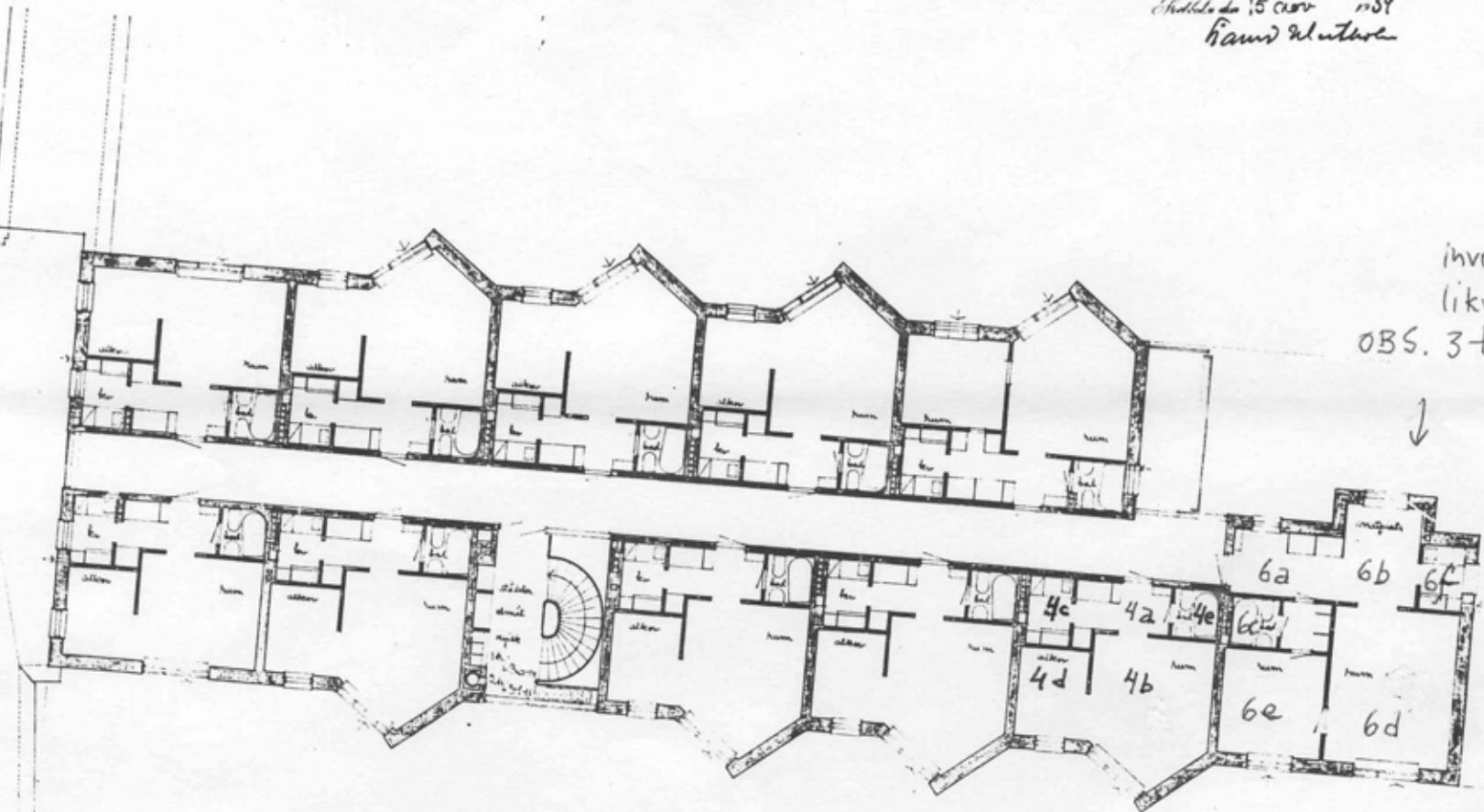
Bölesta märktas med förtur längs hörnet
möblerade av den 10 nov 1939 -
Begymnasierande förtur längs hörnet
Skolhuset 15 nov 1939
Kamr. Kluteröre

DÄLIG
FÖRLAGA

inventerad:
likvärdig
OBS. 3-trp

42-e, 62-e

42-e, 62-e

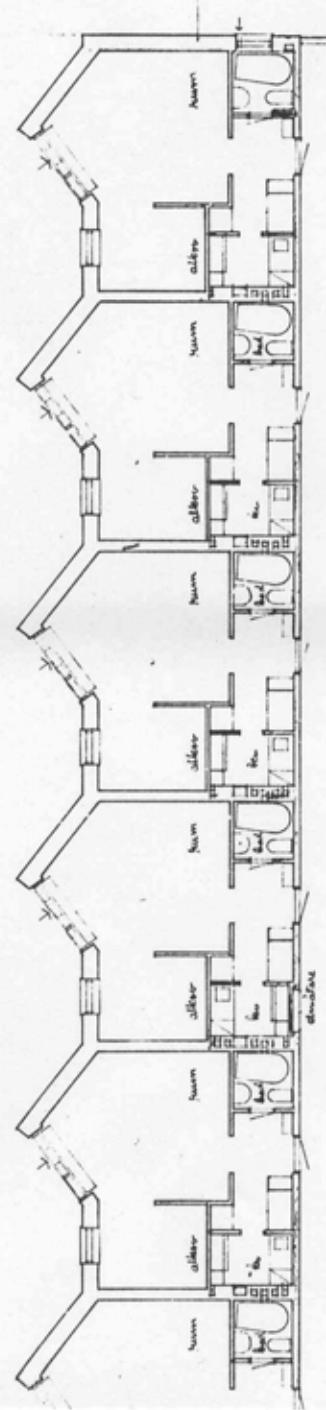
NYBYGGNADE Å KV. TOMBOLAN 4 FÖR
SYSTRARNA ELFVINGS STIFTELSE
ALVIK

HUS 8,9 PLAN AV VÅN 1 o. 2 TR.

STHM 9039
BACKSTRÖM & REINIUS ARKITEKTER B.A.R.
Sven Backström Sigfrid Renius

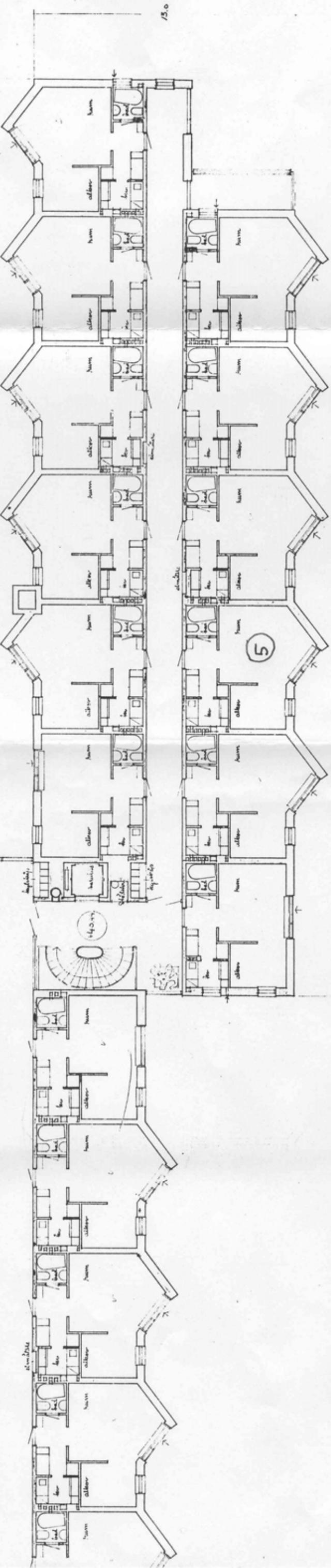
5.

52 57

DALG
FÖRLAGA

54,115

10 nov 1989
15 nov 1989
Lundbergs
Landstads

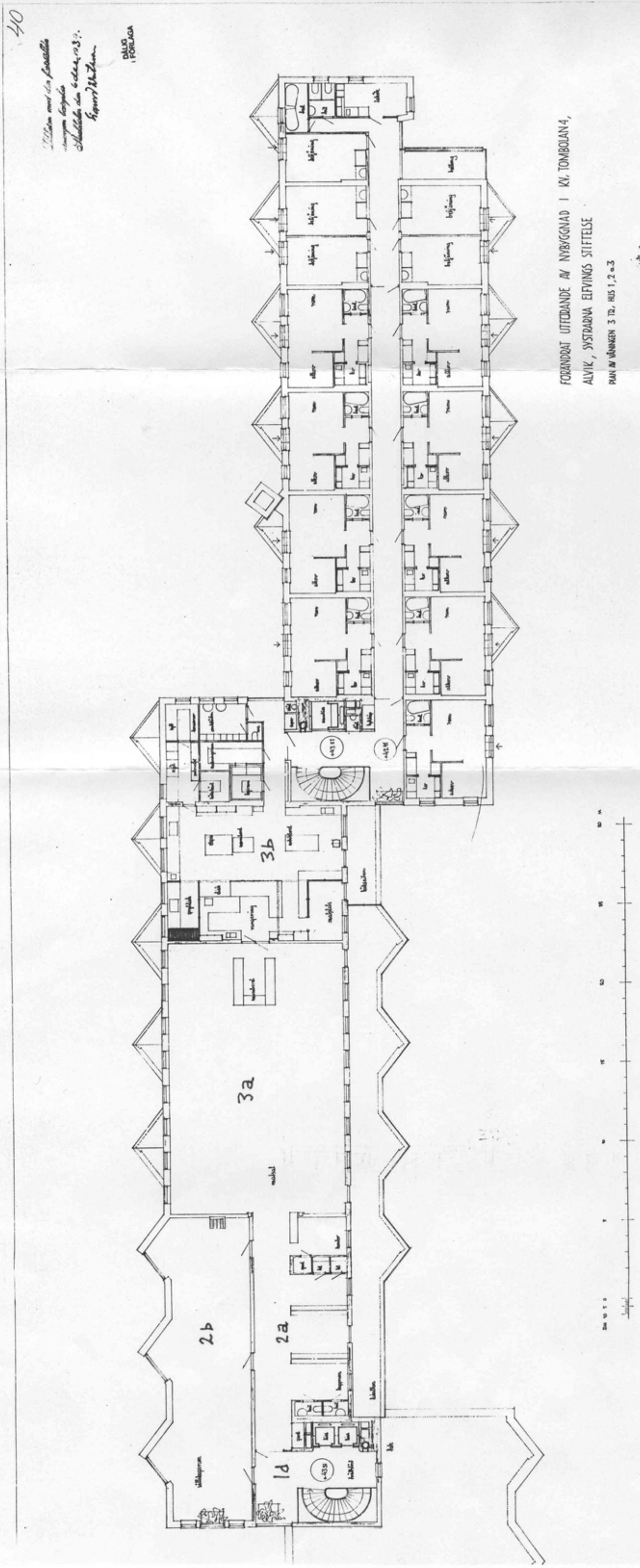
13,0

46,01

NYBYGGNADE KV TOMBOLAN 4 FÖR
SYSTRARNA ELFVINGS STIFTELSE
1.2.3 PLAN 4 MÅN 2 TR.
HUS
STHM 2,9 3,9
BACKSTRÖM & REINIUS ARKITEKTER S.A.R.
Växjö / Stockholm
Tegelbyggnad

5.

1d, 2a-b, 3a-b

FÖRÄNDRAD UTTÖDANDE AV NYBYGNAD I KV. TOMBOLAN 4,
ALVIK, SYSTRARNA ELFVING SFTTESE
PLAN N VÄNDEM 3 TD, HUS 1,2 & 3

BACKSTRÖM & REINHOLD
ARKITEKTF ABIA S.A.R.
AEG

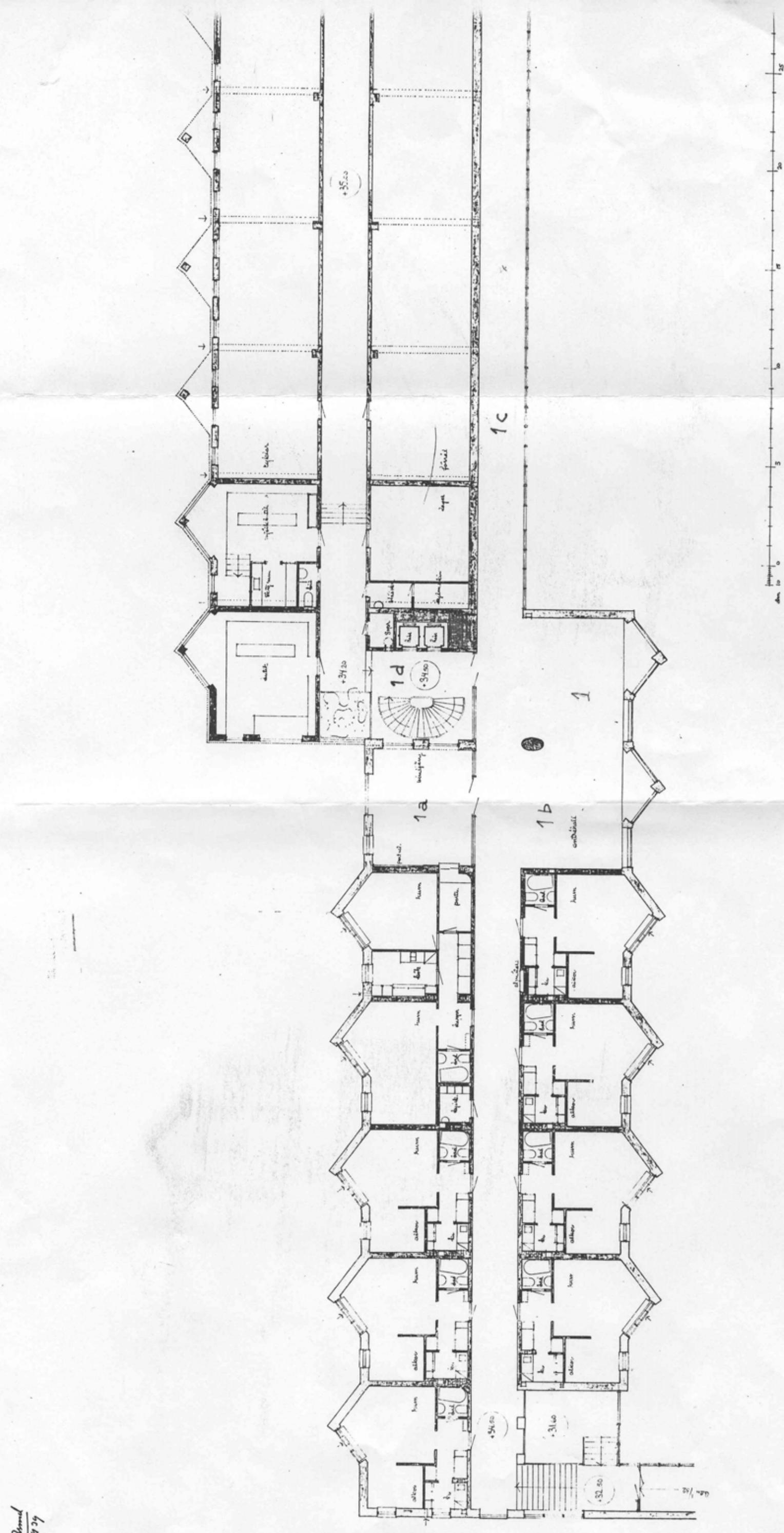
1d, 2a-b, 3a-b

24 X

gab

12 - D

N. 5-82 B mand
1439

12-4

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

IJW. 596-0614

PROTOKOLL & REGISTRERING

S 9 6 - 0 6 / 5

Fotograf

Ingrid Johansson Wilken

Fotodatum

96/11/09

Huvuduppgifter

Tombolan 4 Eitvringgården Alvik

120	135
	0 Rum 4b och alkov
1	1 4d.
	2 Lägenhet i hus 9
	3 2tr
2	4 ——"
	5
	6
3	7 Från alkov 4d mot rum 4b
	8
	9
4	10 Från korridoren mot hallen 4a och rum 4b.
	11
	12
5	13 Korridor i hus 9
	14
	15
6	16 Söld och rödrings- balkong
	17
	18

120	135
	19 Exteriör
	20
7	21
	22
8	23 Exteriör
	24
	25
9	26 Korridor hus 9
	27
	28
10	29 Mot trapphus i hus 9 2. tr.
	30
	31
11	32 ——"
	33
	34
12	35 Trapphus i hus 9
	36
	37

Byrå	B	Kontonr 552000.000	Handläggare	Projekt
FRAMK	X	KK ..... 1 .... st	Beställare	Datum
KK lev	Övrigt			

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

IJW.S96-0615

PROTOKOLL & REGISTRERING		S 9 6 - 0 6 1 6
Fotograf	Ingrid Johansson Wilken	Fotodatum 96/11/09
Huvuduppgifter	Tomtolan 4 Elfringgården	
Anik		
	3949 3	

120	135	120	135
0	Trapphus i hus 9.	19	Trapphus i hus
1		20	2, 3.
2		21	
3		22	
4	Trapphus i hus	23	Förbindelsgång
5	(1,) 2, 3	24	från hus 2 mot
6		25	hus 9
7	Trapphus i hus 2, 3	26	Gång till hus 8
8		27	
9		28	
10	Trapphus i hus 2, 3	29	Trappan hus 2, 3
11		30	1 d.
12		31	
13	Korridor i hus 3	32	Hiss hus 2, 3.
14		33	1 d.
15		34	
16	Korridor i hus 3	35	Trappa från
17		36	trappan 1d.
18		37	

Byrå B	Kontonr 552000-000	Handläggare	Projekt
FRAMK ☒	KK ..... / st	Beställare JIN	Datum 96/11/09
KK lev	Övrigt		

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

IJW. 596-0616

PROTOKOLL & REGISTRERING		S 9 6 - 0 6 1 7
Fotograf	Ingrid Johansson Wilken	Fotodatum 96/11/09
Huvuduppgifter	Tombolan 4	Erlinggården
Anlit		
		3950 4

120	135	120	135
b	Kapprum 2a	19	Sallskapsrum 2b
1		20	
2		21	
3		22	
4	Kapprum 2a	23	Sallskapsrum 2b
5		24	
6		25	
7	Matsal 3a	26	Sallskapsrum 2b
8		27	
9		28	
10	Matsal 3a	29	Lägenhet i hus 9
11		30	3 tr.
12		31	Hall
13	Kök 3b	32	Vardagsrum
14		33	
15		34	
16	Kök 3b	35	Pantry
17		36	
18		37	

Byrå B	Kontonr 552000.000	Handläggare	Projekt
FRAMK X	KK ..... st	Beställare JMW	Datum 96/11/09
KK lev	Övrigt		

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

IJW. S96-0617

S 96 - 0617 I.J.W.

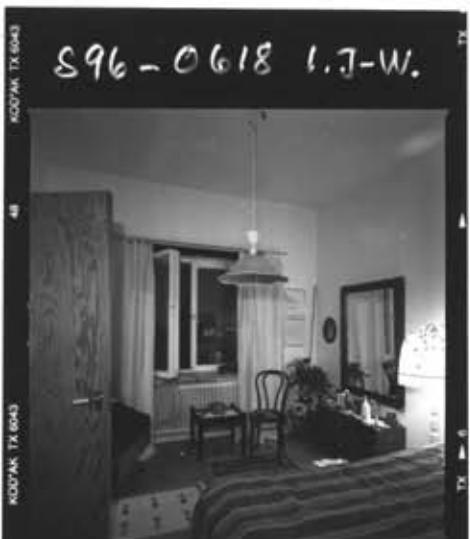

PROTOKOLL & REGISTRERING		S 9 6 - 0 6 / 8
Fotograf	Ingrid Johansson Wilken	Fotodatum 96/11/09
Huvuduppgifter	Tombolan 4	Eltvinggården
	Arlit	
		3951
		5

120	135	120	135
	0	19	
1	1	20	
	2	21	
	3	22	
2	4	23	
	5	24	
	6	25	
3	7	26	
	8	27	
	9	28	
4	10	29	
	11	30	
	12	31	
5	13	32	
	14	33	
	15	34	
6	16	35	
	17	36	
	18	37	
Byrå	Kontonr	Handläggare	Projekt
B	552000.000		
FRAMK ☒	KK ..... / ... st	Beställare Jön	Datum 96/11/09
KK lev	Övrigt		

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

IJW. S96-0618

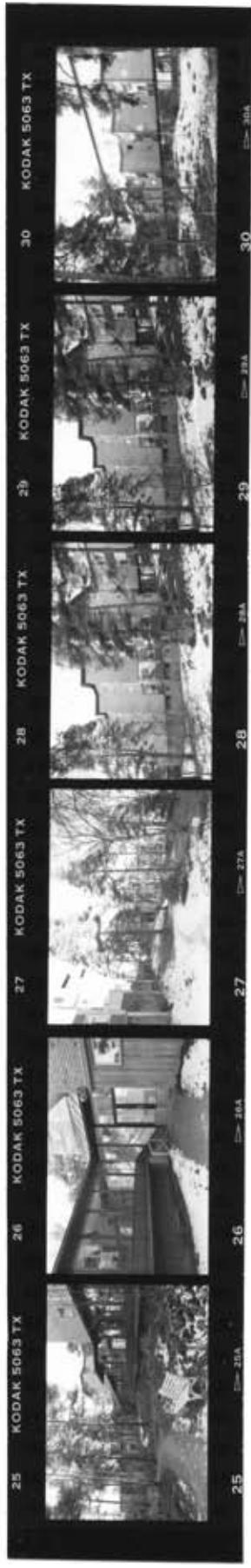
PROTOKOLL & REGISTRERING		S 97-0025
Fotograf	Ingrid Johansson	Fotodatum
Huvuduppgifter	Tombolan 4 Alvik	970116
Elfvinggården		
		3987

120	135	120	135
	0		19 Hus 6
	1		20 Hus 7
1	2 Hus 1 och 2	7	21 —" —
	3 Hus 2		22 —" —
	4 —" —	8	23 Hus 4 och 1
2	5 —" —		24 —" —
	6 Entré hus 1		25 Förbindelseträgång från hus 1.
3	7 Hus 4	9	26 —" —
	8 —" —		27 Hus 1
	9 —" —		28 —" —
4	10 —" —	10	29 —" —
	11 —" —		30 Hus 2
	12 —" —		31 —" —
5	13 —" —	11	32 —" —
	14 Hus 5		33 —" —
	15 —" —		34 Hus 8 och 9
6	16 —" —	12	35 Hus 9
	17 Hus 6		36 —" —
	18 —" —		37 —

Byrå B	Kontor	Handläggare	Projekt
FRAMK X	KK 2 st artiv	Beställare Jön	Datum 970116
KK lev	Övrigt		

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

S97-0025

TOMBOLAN 4
Elfvinggården

IJW. S97-0025

Elfvinggården

År 1938 färdigställdes "Smaragden, de självförsörjande kvinnornas hus på Kungsklippan. Hur detta hus inreddes är skildrat i tidskriften "Byggmästaren" och dels i en liten skrift om företaget. I ingressen till denna skrift hette det:

"Familjen dominerade tidigare bostadsfrågan. De stora lägenheterna finansierades många gånger genom att ett eller flera rum uthyrdes till ensamsstående kvinnor och män, studerande eller självförsörjande. Mängen gång skedde detta så att den inneboende beraktades som medlem av familjen, med det behag, men också med den ofrihet, som detta innebar. Alltid blev det dock inhystegästens lott att leva i andras miljö, att i sitt rum vara omgiven av andras möbler o. d., att gemensamt med den främmande familjen disponera vissa utrymmen.

Sporadiska försök ha gjorts att lösa de självförsörjande kvinnornas bostadsfråga t. ex. Hemgården på Östermalm, men kanske logs det bästa greppet av fröken Dethow med Dethowska Stiftelsen, en pension för kvinnliga kontorister med låg inkomst. Det sista villkoret var visserligen behjärtonsvärt, men medförde vissa olägenheter och viss ofrihet. De självförsörjande kvinnorna krävde allt starkare gehör för sitt bostadsbehov och framhöll, att deras bostadsförsörjning ej behövde vara av understödskaraktär." Detta gäller även nu.

"Smaragden" fyllde så väl ett behov att det i denna fastighet blev omöjligt motläg alla hyressökande och det blev en bludande nödvändighet att fortsätta på den inslagna vägen. Svårigheterna att anskaffa centralt belägna tomter bromsade

emellertid upp nya företag, och den hösten 1939 inträffade krisen å fastighetsmarknaden, kapitalknappet, stigande ränior och byggnadskostnader orsakade att byggnadsplanerna singo vila. "Smaragdens" byggmästare, Olle Engkvist, kom emellertid i kontakt med ett nytt bostadsbehov, som rätteligen hör ihop med de självförsörjande kvinnorna, nämligen bostäder för pensionärer och sådana ensamstående damer, som av olika skäl ej längre arbetar. Av en tillfällighet kom han också i kontakt med "Elfvingska stiftelsen", som förfogade över ett kapital på närmare $\frac{1}{2}$ milj. kronor, avsett just för sådan bebyggelse. Stiftelsens historia och ändamål är denna:

År 1921 avled den sista av sysstrarna Elfving i en ålder av 71 år. Sysstrarna hade lydliga i sitt liv känt de svårigheter ensamstående damer ha när det gäller att komma till rätta med bostadsproblem, ty i deras testamente föreskrivs, att sedan vissa legat tillgodosests skulle resten av deras efterlämnade förmögenhet användas till att 'bereda ensamstående bildade damer, som en väsentlig del av sitt liv boott i Stockholm, goda och

billiga bostäder om ett eller två rum". Det beskrevs även i testamentelet hur en sådan bostad skulle vara: "den shall inhålla ett rymligt rum, med god plats för sovutrymme, utrymme för gaskök samt skafferhyllor". Dessutom skulle i huskomplexet finnas vice värdinna och anordning för matihållning och mathämtning. Hyresgästerna skulle så långt som möjligt vara fria från tryckande band.

Vid tidpunkten för byggmästare Olle Engkvists sammanträffande med stiftelsen bestod styrelsen av Justitierådet Forsberg och Fröken Anna Levin. En plats i styrelsen var vakant. Revisor var auktoriserae revisorn Gustav Sandberg. Styrelsen och byggmästaren överenskommo att det skulle byggas och den senare fick i uppdrag att anskaffa tomt, upprätta byggnadshandlingar och skaffa län. På hans uppmaning ställde Stockholms Stads Fastighetsnämnd tomt nr 4 i Kv. Tombolan i Alvik till förfogande. Den godkändes av styrelsen och frågan marschirade vidare.

Tillsammans med byggmästaren och Arkitekterna Backström

och Reinius skisserades byggnadsförelaget. Man enades om att förlägga byggnaderna kring en väldig gård, som slöts genom att byggnaderna förbundes med varandra genom täcklä arkader. Förutom att bilda enhetlig gård hade dessa arkader eller förbindelsegångar till uppgift bereda hyresgästerna möjlighet att utan besvärs och utegång besöka varandra, klubbrum, restaurang m. m. Dessa längsträckta, rymliga, ljusa och varma förbindelsegångar äro också omlyckta promenad- och mötesplatser för hyresgästerna.

Stockholms Stads Fastighetsnämnd blev nu så intresserad att den beviljade sekundärån upp till 90 % av byggnadskostnadera. Styrelsen kompletterades nu med byggmästare G. A. Svensson, som även kom att fungera som kontrollant vid byggnadsförelaget. Arkitekterna Backström och Renius fingo uppdraget att vidare utforma byggandskomplexet.

Civilingenjör K. G. Rosén hos byggmästare Olle Engkvist blev byggnadskonstruktör, Runefeldts ingenjörsbyrå svarade för konstruktionerna av värme-, vatten- och avlopp. Ingenjör Romeo specifikationer. Prisförhöjningar, materialbrist, höjda or-

dahl konstruerade ventilationsanläggningen och civilingenjör Rolf Wahlström blev konstruktör för alla elektriska, stark- och svagströms- samt telefonanläggningar.

Det stora byggnadsföretaget som innehåller 235 rum med sovallkover och 36 dubbletter, alla med kokvråar, badrum, rymliga garderober och sköp, förurom restaurant, klubbrum, bostad för portvakt och föreståndarinna samt 5 st. beväningsrum, affärer m. m. påbörjadés i aug. 1939 och stod helt färdigt 1 okt. 1940.

Omedelbart efter byggnadsföretagets igångsättande, utbröt den av kriget orsakade krisen. Under hela byggnadsföretaget har byggnadsledningen haft alt kämpa med, av krisen försakade, stora svårigheter. I god tid beställt armeringsjärn försändes av mellankommmande krigsleveranser och andra hinder, så att det ej kom byggmästaren tillhandas förrän bygget var färdigt. Behövligt järn måste därför upphandlas där så var möjligt, i små och stora partier, till höga priser och mer varierande dimensioner, som tvingade konstruktören att gång på gång göra nya specifikationer. Prisförhöjningar, materialbrist, höjda or-

betslöner, höjda transporttaxor blev dagligt bröd. Till råga på allt blev vintern 1939—1940 rekordkall. Brisen på bränsle blev så kämbar att katastrof undveks endast genom att tråkol kunde framsättas av avfallsvirket på platsen. Med detta tråkol eldas torkgallarna, varigenom byggets totala nedfrysning undveks. Svårigheterna bemästrades emellerlid och bygget färdigställdes på kontrollerad tid. Även om byggnadskostnaderna, tack vare gemensamma ansträngningar ej ökat nämnvärt, har dock de stegrade räntorna orsakat att vid företagets igångsätande kalkylerade hyror ej kunnat hållas. De hyror, som nu måste utgå ligga c:a 25 % över de i medio av 1939 kalkylade. Trots detta, och tack vare att det Elfvingska kapitalet insalts i företaget utan anspråk på ränta, samt en billig administration är hyrorna ej högre än c:a 28;— kr. pr m². Detta innebär att ett rum med sovalkov, kokvå, badrum m. m. om tillsammans 34 m² ej belingar högre hyra än 975:— kr. pr år och då ingår i denna hyra friit bruk av allmänna utrymmen, såsom restaurang, klubbrum, mottagningsrum, viss betjäning m. m.

Anläggningens disposition.

Terrängen där Elfvinggården nu ligger är ganska kuperad med en markerad däldebildning vettande mot öster. Då byggnaderna skulle grupperas i naturen gjordes del på ett sådant sätt att de lades på höjdsträckningarna runt om dälden som nu är centralgården i anläggningen. Runt gården löper en inbyggd portik till vilken samliga 9 byggnader ansluter sig. Man kan alltså gå "inomhus" genom hela etablissementet.

Vad själva byggnaderna och deras orientering beträffande grundelementet d. v. s. lägenheten om 1 rum, sovalkov, kövrå och bad varit helt avgörande. Varje lägenhet har ett fönster mot sydligt vädersreck. Detta innebär att alla hus med mittkorridror liggia i nord-sydlig riktning medan enkelkorridorhus liggia i öst-västlig. Vid de fria husgavlarna ha förlagis dubbleller av tvenne typer. Till varje lägenhet hör en källarkontor liksom varje hyresgäst har tillgång till luftskyddsrum, 4 st. fördelade inom området.

Rummens spetsiga form med fönsterplaceringen betingas av bättre solförhållanden och mindre insyn.

Huvudentrén är från Lyckovägen och entréutrymmena står direkt förbindelse med korridorsystemet och med 2 st. hissar till matsal och klubbrum.

Byggnadskonstruktion.

Grunderna liggia på berg och är av betong. Fasadmurarna är i gult fasadtegel medan korridorväggarna är gjutna i betong.

Alla bjälklag är av armerade massivplattor.

Alla takbjälklag är i betong med vattentaket av trä. Taket över matsalen är utfört av initialspända strängbetongbalkar $25 \times 45 \times 1.100$ mellan vilka 3 cm. tjocka strängbetongskivor är upplagda.

Taket över den inbyggda portiken är av 2 cm. tjocka strängbetongplattor på trätakstolar, yttertaket är plåt.

Alla altaner är neponsetisolerade och belagda med gula Iföplattor.

Stuprören går invändigt i hus med mittkorridorer medan enkelkorridorthuset har utvändiga.

Betongbjälklagen är isolerade med glasullsmatta och därpå 5 cm. undergolv av trelong.

Golvbeläggningarna,

är i alla rum, tamburer och koksvar 2,4 mm. linoleummattor, i alla badrum linoleole jämt socklar av samma material, i alla korridorer, förbindelsegångar, matsal, kapprum och restaurangkök linotile samt i entréhallen rölt golvtegel. Trappor är vit mosaik.

Väggar.

Lägenhetsskillnadsväggar är av 1 stens 1,6 tegel. Inom lägenheterna av slaggplattor, koridorväggar i be-

tong. Alla tak putsade och kalkfärgade. Alla väggar putsade och tapetserade.
Fönsterbänkar av marmor.

Fönsterkonstruktioner.

Fönstren ärta utförda med kopplade inåtgående bögar. Bröstvärn vid de stora fönsterlyperna ärta av plankkonstruktion och utväntigt klädda med rödfärgad lockpanel.

Alla dörrar
av De-We-konstruktion, fannerade med kvistren furu ute vissa branddörrar. Alla lägenheter ha kokvrå — inredning av cellulosalackerad björk, diskbänkar med rosffri beläggning. Emalierade elektriska spisar med två kokplatrar, bakugn och hår längsvärme.

Garderober
och skåp av målad furu. Kapphylla av ek.

Centralkylkåp

finnes utrymme för i varje våning. Varje lägenhet kan få sitt låsbara skåp. Alla lägenheter ha badrum med WC och tvättställ.

Mätsareanordning

för elektrisk ström ärta anordnade i centralkylkåp i varje korridor.
I bottenvåningen är helanställd portvakt installerad. Han har expeditionsrum mot entréhallen för kontroll av besökande till anläggningen. Han mottager bud och besked, uträttar ärenden åt hyresgästerna, städar vestibuler och trappuppgångar, sköter värme- och ventilationsanläggning.

Tvättstugor.

2 st. en maskintvättstuga med tvättmaskin, centrifug och 3 tvätthårar av fireelay, en kombinerad handtvättstuga och maskintvättstuga med tvättmaskin, centrifug och tvättluvar. I förbindelse med tvättstugorna ligga torkarna, tvättsortering, mangel och strykrum.

Cykel- och skidrum
med direkt ingång finns fördelade inom anläggningen.

Källarkontor
för varje hyresgäst finnes.

Frisklufft

införes till alla badrum och alla kokvrår, vilka evakueras direkt.
Förvärmad friskluft införes i alla korridorer, där således övertryck erhålls.

Matsal

finnes för 150 gäster. Denna såväl som klubbrum och tillhörande utrymmen, med möbler och dyl. står också jämt vissa möblerade utrymmen i korridorer och trappor till hyresgästernas fri disposition.

Vädringsbalong
finnes vid varje korridorända.

Seriell

är applicerade så att samma nyckel som går till lägenheten också går till porten, källare och vind.

Uppvärmning.

I varje lägenhet är värmeelement placerade vid rummets stora fönster och i sovalkover.
I entréhallen, klubbrummet och matsalen sker uppvärmning med Cribtal-system, som består av i taket eller väggarna ingjutna värmeslingor. Tack vare att varmvattnet i värmeslingorna endast är 25–30° C, och slingorna breddas ut över större delen av takytan blir varmen jämnare fördelad och mera behaglig. Genom att varmen sändes från takytan och reflekteras mot golv och väggtytor dimineras drag samt fönster- och golvkyla. Systemet kompletteras av förvärmad friskluft, som införes vid tak.

Pannrummet

är beläget i hus 3. Kolet förvaras i silos, som påfylltas utifrån direkt från bilar och matas genom "strokers" till pannorna.

Elektriska starkströmsanläggningen

inkommer med 2 serviser till anläggningen och fördelats i servisrum till de olika husen. Anläggningen är helt elektrifierad såväl lägenhetens spisar, som stora restaurangspisen. Två personhissar och en varuhiss till restaurangen.

Elektriska svagströmsanläggningen.

Porttelefon är anordnad så att i stora vestibulen finns förteckning å alla hyresgäster med lokaltelefon därför till dem

alla. Från varje lägenhet finnes signal ned till portvakten, som kan använda lokaltelefonen till varje lägenhet och taga emot besked.

Dessutom finnes förutom vanlig ringledning, även radioanläggning med kontakter i varje lägenhet. Rör för rikstelefon övnnedles inlagda.

Gården

som anläggningen är grupperad kring, är planterad.

Husets skötsel och administration.

Fastigheten äges av Systrarna Elfving斯 Stiftelse.

Ans Enghurst,